

۸. هميشه سنو سوچجي

ٻڌو. پڙهو ۽ سمجھو.

ڪنهن شهر ۾ هڪ سين رهندو هو. سين گهنشامداس هڪ وڏي فئڪٽريءَ جو مالڪ هو. فئڪٽريءَ ۾ سڀني ڪم ڪندڙن سان سين جو سڌا سنو وهنوار هوندو هو. فئڪٽريءَ جي مئنيجر همانشوءَ تي سين جو آٿوڻ ڀروسو هو. همانشو پنهنجو ڪم تمام ايمانداري ۽ اورچائيءَ سان ڪندو هو. سين جي غير - حاضريءَ ۾ هڪ هڪ ڳالهه جو نپتارو پنهنجي جوابداري سمجھي پورو ڪندو هو. خاص ڳالهه اها هئي ته هو ڪڏهن به موڪل نه وٺندو هو. انهن خوبين ڪري، هن سين جي دل ۾ هڪ پختي جڳهه پاتي هئي.

هڪ دفعي قصو ائين ٿيو، جو همانشو فئڪٽريءَ تي نه آيو. سين ذرا پريشان ٿيو. همانشوءَ جي غير حاضري ڪجهه ڏينهن هلي. سين جي من ۾ خيال آيو، ”شايد مان همانشوءَ جي پگهار نه وڌائي آهي، ان ڪري هو غير حاضر رهي آڻ سڌي نموني اشارو ڏيئي رهيو آهي.“ جڏهن همانشو فئڪٽري تي حاضر رهيو ته سين بنا ڪارڻ پڇندي کيس سڏي چيو، ”همانشو، هن مهيني کان تنهنجي پگهار ۾ ڏهه سيڪڙو اضافو ٿيندو.“ همانشو موت ۾ فقط مشڪيو ۽ پنهنجي ڪم تي لڳي ويو. ائين وقت جي رفتار هلندي رهي. پر ڪجهه ڏينهن بعد همانشو وري ٿورا ڏينهن فئڪٽريءَ تي نه آيو. هاڻ ته سين ڏمرجي ويو. من ۾ سوچيائين ته زوريءَ غير حاضر رهي، همانشو پگهار وڌائڻ ٿو چاهي. جڏهن همانشو نوڪري تي واپس آيو ته سين کيس گهرائي چيو، هن مهيني کان

تنهنجي پگهار ڏهه سيڪڙو گهٽ ٿيندي.“ همانشو ڪنهن به قسم جو رد عمل نه ڏنو ۽ شانت من سان پنهنجي ڪم ۾ مشغول ٿي ويو. همانشوءَ جي ان وهنوار سين کي حيرت ۾ وجهي ڇڏيو. پگهار وڌڻ وقت به همانشو شانت هو ۽ پگهار گهٽجڻ وقت به هو شانت آهي. اهي ويچار سين کي ستائڻ لڳا. يڪدم همانشو کي سڏائي چيو، ”همانشو، ڪهڙي ڳالهه آهي، پگهار ۾ واڌ وقت به تون چپ هئين، هاڻي پگهار ۾ ڪاٺ کانپوءِ به تون چپ آهين، ائين ڇو؟“

همانشو مشڪندي ورائيو ”سين جي، در حقيقت پهريون دفعو جڏهن مان غير - حاضر هوس، ان وقت مونکي ڏي ڄاڻي هئي، جڏهن توهان منهنجي پگهار وڌائي ته مون سوچيو ته اها واڌ منهنجي ڏي ڪري آهي. بئي دفعي مان پنهنجي ماءُ جي ديهانت سبب غير حاضر هوس، ان وقت توهان منهنجي پگهار گهٽائي ڇڏي. مونکي لڳو ته هاڻ منهنجي ماما هن سنسار ۾ نه آهي، انڪري منهنجي پگهار گهٽجي آهي. همانشوءَ جو اهو جواب ٻڌي سين گد گد ٿي کيس چيو، ”واهه! مان تنهنجي ان شفي ويچار ڌارا تي مفتون آهيان. جنهن فئڪٽري ۾ تو جهڙا واڌو ويچار رکندڙ آهن، اها فئڪٽري ڪڏهن به ٽوٽي ۾ نه ويندي.“ هاڻ ته مان تنهنجي پگهار ٻيڙي ڪري رهيو آهيان. تنهنجي ايمانداري، تنهنجي اورچائي ۽ اها سوچ تنهنجا رتن آهن.

فوان لفظ:

نپٽارو = نبيرو	حيرت ۾ وجهڻ = عجب ۾ وجهڻ	اظافو = واڌ
گد گد ٿيڻ = خوش ٿيڻ	مُغتون = موهت	ٽوٽو = نقصان
ڏمر جي وڃڻ = ڪاوڙجڻ	پروسو = وشواس	

آپياس

سوال ۱: هيٺين سوالن جا جواب هڪ ٻن جملن ۾ لکو.

- ۱) همانشو پنهنجو ڪم ڪيئن ڪندو هو؟
- ۲) سين پریشان ڇو ٿيو؟
- ۳) همانشوءَ جي ڪهڙي وهنوار سين کي حيرت ۾ وجهي ڇڏيو؟
- ۴) واڌو ويچار هئڻ ڪري همانشوءَ کي ڪهڙو فائدو ٿيو؟

سوال ۲: هيٺين سوالن جا جواب ٿوري ۾ لکو.

- ۱) سين جي دل ۾ همانشو لاءِ هڪ پختي جڳهه ڇو هئي؟
- ۲) سين ڇا سوچي همانشو جي پگهار وڌائي؟
- ۳) همانشو پگهار وڌائڻ ۽ گهٽائڻ وقت چپ رهڻ جو ڪهڙو ڪارڻ ٻڌايو؟
- ۴) اسان کي هميشه واڌو ويچار رکڻ گهرجن. سمجهايو.

سوال ۳: هيٺيان جملا ڪنهن، ڪنهن کي چيا آهن؟

- ۱) ”اها واڌ، منهنجي ڏي ڪري آهي.“
- ۲) ”هو غير حاضر رهي، ان سڌي نموني اشارو ڏيئي رهيو آهي.“
- ۳) ”واهه! مان تنهنجي ان شفي ويچار ڌارا تي مفتون آهيان.“

سوال ۴: هيٺين ساڳي معنيٰ وارن لفظن جا جوڙا ملايو:-

الف	ب
(۱) خوبيون	نقصان
(۲) مڃتو	گُٺ
(۳) ڀروسو	موهت
(۴) ٽوٽي	وشواس

سوال ۵: هيٺين اصطلاحن جي معنيٰ لکي جملن ۾ ڪر آڻيو.
نپتارو ڪرڻ، حيرت ۾ وجهڻ، گد گد ٿيڻ، اِظافو ٿيڻ، ڏمر جي وڃڻ

سوال ۶: هيٺين لفظن جا ضد لکو.
حاضر، خوبيون، ايمانداري، شانت

پورڪ آڀياس

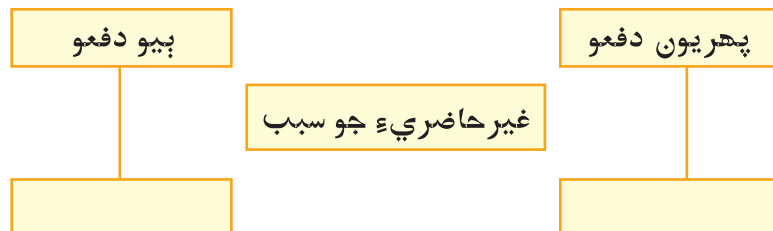
(۱) ٽڪر تي عملي ڪر:

همانشو مشڪندي وراڻيو ----- تنهنجا رتن آهن.

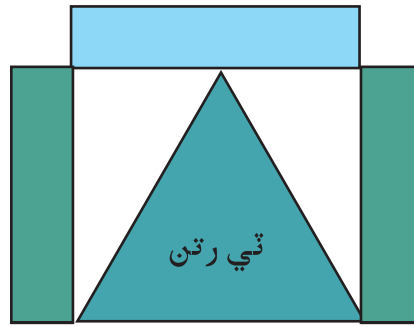
(i) برٽڪيٽ مان لفظ چونڊي جملن ۾ ليک ڏنل لفظ بدلائي جملا وري لکو:
(جواب ڏنو، نقصان، امڙ، دنيا)

- (۱) پنهنجي ماءُ جي ديهانت سبب غير حاضر هوس.
- (۲) ماما هن سنسار ۾ نه آهي.
- (۳) اها فڪتري ڪڏهن به ٽوٽي ۾ نه ويندي.
- (۴) همانشو مشڪندي وراڻيو.

(ii)

(iii) ٽڪنڊو پورو ڪريو:-

(۲) هيٺ ڏنل جملن لاءِ شفي ويچار ڌارا لاءِ ✓ ۽ نفی ويچار ڌارا لاءِ ✗ استعمال ڪريو:-

جملو	شفي	نفی
(۱) راجيش چيو، ”هي ڇا ڪامياب ٿيندو؟“		
(۲) سنيتا چيو، ”جيت منهنجي اوس ٿيندي.“		
(۳) هريش چيو، ”گاڙي ته گسي ٿي ويندي.“		
(۴) ريشما چيو ”ڪوشش ڪرڻ وارا هارائيندا نه آهن.“		

ويا ڪرڻ

حرف ندا

هيٺيان جمل پڙهو:

- (۱) مار! اڄ اسان هڪ گول سان هارائجي وياسين.
- (۲) آها! اڄ اسين بيحد خوش آهيون.
- (۳) هاءِ هاءِ! ويچاريءَ جو گهر سڙي ويو.
- (۴) شل! پرماٽما توتي ديا ڪري.
- (۵) واہ! اڄ تو ڪهڙو نه بهادريءَ جو ڪم ڪيو آهي.

مٿين لفظن ۾ ’مار‘، ’آها‘، ’هاءِ هاءِ‘، ’شل‘ ۽ ’واہ‘ لفظ جملي ۾ الڳ ٻيڻل آهن ۽ اهي لفظ خوشي، افسوس، خواهش، ۽ عجب ظاهر ڪرڻ ۾ ڪم ايندا آهن، انهن کي حرف ندا چئبو آهي. ندا معنيٰ سڏ يا دانھن.

هيٺين جملن مان حرف ندا ڳولهيو:

- (۱) افسوس! هي ڇا ٿي ويو.
- (۲) آڙي! هي ڇا پيو ڪرين.
- (۳) ڪمال آ! هي ڪهڙو سنگن آهي.
- (۴) مار! راجيش ڪري پيو.
- (۵) شاباش! تمام سٺي ڳالهه ٻڌائي آئيئي.

پاڻ ڪريان - پاڻ سڪان

ڏسو. ڇا ڇيو. ڇرڇا ڪريو. ٻڌايو.

۱. پاڻي

?

۲. راڌا (زيتون وڪڻڻ واريءَ جي ڌيءَ)

هدايت:- ماستر شاگردن کان چترن بابت ڇرڇا ڪرائي سوال پڇي پنهنجا ويچار / رايو ٻڌائڻ لاءِ چوي.
مثال 'پاڻيءَ جي حالت / بچت بابت.

(۲) راڌا بابت ويچار / توهين راڌا جي جڳهه تي هجو ته ... وغيره.